

Raadsavond	2-9-2024
Zaaknummer	566518
Portefeuillehouder	Nick van Egmond
Vorbereid door	Beheer & Projecten
Onderwerp	Invoering logiesbelasting gemeente Kaag en Braassem

Beslispunten

Per 1 januari 2025 in de gemeente Kaag en Braassem een Verordening Logiesbelasting van kracht te laten zijn, met de volgende uitgangspunten:

- 1) De naam voor de verordening vast te stellen op Verordening Logiesbelasting.
- 2) Het belastbaar feit vast te stellen op overnachtingen tegen betaling door niet-ingezetenen.
- 3) De facultatieve vrijstellingen op logiesbelasting vast te stellen.
- 4) Een gedifferentieerd tarief vast te stellen van € 1,50 met een afwijkingstarief van € 0,75.
- 5) Het gedifferentieerd tarief vast te stellen voor een periode van drie kalenderjaren.
- 6) Voor uitbaters van campings te werken met een vaststellingsovereenkomst voor een periode van zes kalenderjaren.
- 7) In december 2024, tegelijkertijd met het vaststellen van de belastingverordeningen 2025, de verordening op de heffing en invoering van logiesbelasting 2025 (Verordening Logiesbelasting) vast te stellen.

Wat willen we bereiken

De raad heeft de ambitie om de gemeente te profileren en manifesteren als recreatiegemeente. Om de actievare rol als gemeente te financieren wordt logiesbelasting geheven. Randvoorwaarde daarbij is dat de opbrengsten weer aan de recreatieve investeringen worden uitgegeven.

Samenvatting

Vooruitlopend op de invoering van logiesbelasting is samen met inwoners, verenigingen en ondernemers een Recreatievisie gemaakt. Deze visie is vervolgens overgenomen en door de gemeenteraad vastgesteld in de Omgevingsvisie. De investeringen zijn zodoende alvast gedaan en structureel gemaakt. Het extra recreatiebudget bij CUP 2.0 wordt gedekt uit de logiesbelasting, de (tijdelijke) claim op de algemene middelen valt weer vrij. De gemeente gaat één tarief voeren van € 1,50 per persoon per nacht ondersteund door een afwijkingstarief van € 0,75 per persoon per nacht. De geadviseerde tarieven liggen significant lager dan die van de ons omliggende gemeenten. De meest voorkomende vrijstellingen voor Nederlandse gemeenten worden opgenomen en aangevuld door het vrijstellen van personen die vanuit school, vereniging, scoutinggroep of andere vorm van vrijwilligersorganisatie op een georganiseerde groepsreis zijn. Ook baby's, dreumesen, logés en arbeidsmigranten worden uitgesloten van de heffing. Watertoeristenbelasting brengt dusdanige uitdagingen met zich mee dat het als niet haalbaar wordt gecategoriseerd. Het college stelt voor om binnen deze termijn hier geen inspanningen meer voor te doen. Voorgesteld wordt om nu een besluit te nemen over de invoering van logiesbelasting, zodat de ondernemers eerder geïnformeerd kunnen worden. In december volgt dan alleen nog de formele vaststelling van de verordening.

Inleiding

Gemeenten hebben eigen inkomsten nodig om de kosten te dekken voor diensten of om uit te geven aan lokale taken en voorzieningen. Een nieuwe belasting toevoegen aan het gemeentelijke belastingportfolio is een raadsbevoegdheid die meer inkomsten kan genereren voor de gemeente. Om logiesbelasting te kunnen heffen moet de gemeenteraad de Verordening Logiesbelasting vaststellen. In de praktijk zijn er twee vormen van deze belasting: een 'gewone' logiesbelasting (ook wel landtoeristenbelasting genoemd) en een watertoeristenbelasting. De verordening legt de berekening van de verschuldigde belasting vast, dit bedrag wordt door de gemeenteraad bepaald. Dit voorstel adviseert de gemeenteraad naar aanleiding van het bestaande raadsakkoord de Verordening Logiesbelasting in te voeren via een systeem met gedifferentieerde tarifiering en met inachtneming van enkele gebruikelijke en voorgestelde vrijstellingen.

Argumenten

1) Raadsakkoord 2022-2026

In het raadsakkoord 2022 - 2026 'Samen bouwen aan de toekomst van onze dorpen' staat het volgende vermeld: *"Er is een raadsmeerderheid voor om de komende periode weer toeristenheffing toe te passen waarvan de opbrengsten in de recreatieve sector worden geïnvesteerd. Over de hoogte van het bedrag bestaan verschillende beelden bij de fracties daarom wordt het college gevraagd met een voorstel te komen"*. De gemeenteraad kan dit besluit nemen op basis van artikel 224 van de Gemeentewet. In het raadsakkoord stond de invoeringsdatum op 2023, deze is sindsdien verplaatst naar 2024 en via het BW-voorstel invoering toeristenbelasting, d.d. 24 oktober 2023, bepaald op invoeringsdatum 1 januari 2025. Vanuit geldende wetgeving hebben de inkomsten die voortkomen uit deze heffing geen vooraf bepaald bestemmingsdoel. In de basis vallen de inkomsten uit toeristische heffingen dus toe aan de algemene middelen van de gemeente. Echter via ditzelfde BW-voorstel is door het college van B&W besloten om de inkomsten uit logiesbelasting te koppelen aan de impulsen vanuit de Recreatievisie en gelden vanuit het College Uitvoeringsprogramma 2.0. Door dit besluit is deze heffing te bestempelen als een doelbelasting.

2) De naam voor de verordening vaststellen op Verordening Logiesbelasting

Hoewel in het raadsakkoord de naam 'toeristenbelasting' genoemd staat, is deze naam geen verplichting vanuit de Gemeentewet. Binnen Nederland wordt 'toeristenbelasting' onder diverse namen als verordening toeristische heffing opgenomen, voorbeelden hiervan zijn namen als 'verblijfsbelasting' of 'logiesbelasting'. De naam 'logiesbelasting' past gezien het beoogd belastbaar feit 'overnachting tegen betaling' ook goed als naam voor de verordening in de gemeente Kaag en Braassem. Aanpassing van de naam heeft geen effect voor de wettelijke grondslag op basis waarvan de gemeenteraad tot de heffing van deze belasting over kan gaan. Dit blijft artikel 224 binnen de Gemeentewet.

3) Het belastbaar feit vast te stellen op overnachtingen tegen betaling door niet-ingezetenen

Aangezien de definitie binnen de Gemeentewet, artikel 224 erg breed is en dit uitdagingen brengt binnen uitvoerbaarheid of onwenselijke situaties met zich mee kan brengen, wordt voorgesteld om binnen de Verordening Logiesbelasting van Kaag en Braassem een meer gedefinieerde omschrijving te hanteren van het belastbaar feit. Zodoende dient in het belastbaar feit van de verordening te worden opgenomen dat:

'er een directe belasting geheven wordt voor het houden van verblijf met overnachten binnen de gemeente tegen een vergoeding door personen die niet als ingezetene zijn opgenomen in de basisregistratie personen van de gemeente'.

Door deze omschrijving wordt logeren (bijvoorbeeld bij vrienden/familie) uitgesloten omdat het overnachten tegen een vergoeding moet zijn. De toevoeging van het woord 'overnachten' betekent

ook dat verblijf op het water (denk aan jachthavens en watersportverenigingen) op voorhand uitgesloten wordt. Bij watertoeristenbelasting gaat het namelijk niet over overnachten, maar over etmalen verblijf op het water.

Aanmeldplicht

In verordeningen van verblijfsbelasting wordt vaak door gemeenten een aanmeldplicht voor recreatief verhuur opgenomen. We voegen de aanmeldplicht toe aan de Verordening Logiesbelasting van de gemeente Kaag en Braassem. De huidige recreatieondernemers zijn al bij de gemeente bekend, maar deze aanmeldplicht geldt dan voor nieuwe recreatieondernemers en overnachtingsplekken die via online platformen worden aangeboden, zoals airbnb.nl en booking.com.

Watertoeristenbelasting

Watertoeristenbelasting is in het gedurende het traject onderzocht en invoering van deze vorm van verblijfsbelasting bleek voor de gemeente Kaag en Braassem dusdanige uitdagingen met zich mee te brengen dat het als niet haalbaar wordt gecategoriseerd. Het college stelt voor om binnen deze termijn hier geen inspanningen meer voor te doen.

4) De facultatieve vrijstellingen op logiesbelasting vast te stellen

De gemeente heeft geen verplichting vanuit de Gemeentewet om vrijstellingen op te nemen in de Verordening Logiesbelasting. Het staat gemeenten wel vrij dit te doen, het betreft dan altijd een facultatieve vrijstelling; een vrijstelling die de gemeente naar eigen inzicht kan toepassen. Bij alle vrijstellingen geldt dat er een duidelijke, objectieve afbakening moet zijn van de vrijstelling. De keuze wordt gemaakt om in de Verordening Logiesbelasting van de gemeente Kaag en Braassem de (binnen Nederlandse gemeenten) gebruikelijke, facultatieve vrijstellingen op te nemen. Daarnaast worden, in kader van de Omgevingsvisie, vrijstellingen die betrekking hebben op verenigingsactiviteiten voor de jeugd opgenomen. Ook worden baby's en dreumesen uitgesloten van de heffing en de anticumulatiebepaling wordt meegenomen in kader van de forensenbelasting. Effectief betekent dit de volgende vrijstellingen in de verordening:

- Degene die verblijft in een toegelaten instelling als bedoeld in artikel 4 van de Wet toetreding zorgaanbieders.
- Van een vreemdeling als bedoeld in artikel 29, eerste lid, van de Vreemdelingenwet 2000, die rechtmatig in Nederland verblijft in de zin van artikel 8, letters c, d, f, g en h, van voornoemde wet, en voor zover deze persoon verblijf houdt als bedoeld in artikel 1 onder verantwoordelijkheid van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers.
- Opvang in accommodaties van kwetsbare groepen hulpbehoevenden (dak- en thuislozen) die vallen onder de verantwoordelijkheid van de gemeente of van overheidswege erkende inrichtingen.
- Degene die verblijf houdt in een gemeubileerde woning indien hij ter zake van het verblijf in of het ter beschikking houden van die woning forensenbelasting is verschuldigd en betaalt.
- Personen die vanuit school, vereniging, scoutinggroep of andere vorm van vrijwilligersorganisatie, georganiseerde groepsreis in de gemeente overnachten. Het gaat hier om groepen (van personen t/m 17 jaar) die specifiek voor een sport, scouting of culturele activiteit overnachten.
- Degene die tijdelijk in de gemeente verblijft als begeleider van minderjarigen als bedoeld in het punt hierboven.
- Kinderen die op de eerste dag van de boeking in de leeftijd van 0 tot en met 2 jaar zijn.

Gezien deze uitgangspunten van de Omgevingsvisie van de gemeente past het niet om op personen die vanuit school, vereniging, scoutinggroep of andere vorm van vrijwilligersorganisatie deelnemen aan een georganiseerde groepsreis logiesbelasting te heffen. De leeftijdsgroepen baby en dreumes verblijven op reis over het algemeen op de kamer/overnachtingsplek van de ouder(s)/verzorger(s). Binnen de reisbranche is het in de praktijk ook gemeengoed dat kinderen in deze leeftijdsklassen niet geregistreerd worden in het verblijf. Recreatieondernemers binnen onze gemeente gaven in de gesprekken aan geen zicht te hebben op de aanwezigheid van deze groepen bij boekingen.

5) Het gedifferentieerd tarief vast te stellen voor een periode van drie kalenderjaren

Tariefdifferentiatie op basis van verblijfsvorm is de meest voorkomende vorm van tariefdifferentiatie in Nederland en wordt ook geadviseerd voor de gemeente Kaag en Braassem. De reden om deze vorm van differentiatie toe te passen schuilt in het feit dat de logiesbelasting procentueel hoger drukt op de overnachtingsprijzen bij goedkopere vormen van verblijf (prijselasticiteit) als kamperen en verblijf in groepsaccommodaties.

Onderzoek forfaitair bedrag

Om te kunnen voldoen aan het Aalsmeer Arrest (zie de bijgevoegde notitie en achtergrondinformatie voor meer informatie hierover) en omdat het vanuit de gemeente een belangrijke wens was om de recreatieondernemers een 'administratie verlichtende' optie aan te bieden, is het bureau Legitiem BV uit Duiven aangesteld om een notitie op te stellen voor advies over de invoering van land- en/of watertoeristenbelasting. Hierbij diende ook een eventueel forfaitair bedrag te worden onderzocht. De gemeente heeft vruchtbare gesprekken met recreatieondernemers gevoerd en in combinatie met de door de gemeente georganiseerde en goedbezochte inloopavond, heeft dit ons ambtelijk en bestuurlijk van waardevolle informatie en zienswijzen voorzien. Samen met de al eerder opgedane kennis, via research en keukentafelgesprekken, heeft dit tot de keuze geleid om het forfaitair bedrag bij de invoering van logiesbelasting niet aan te bieden om zo aan de wens van de ondernemers te kunnen voldoen. Deze conclusie staat los van de regeling die getroffen dient te worden met campinghouders vanwege het karakter van de daar aangeboden verblijfsmogelijkheden.

De volgende tarieven opnemen in de verordening

Gezien de concurrentiepositie van onze gemeente, tarifiering in de omliggende gemeenten en begrote inkomsten, wordt voorgesteld om binnen de gemeente Kaag en Braassem één tarief te voeren, ondersteund door een afwijkingstarief. Deze tarieven kunnen gezien de beoogde inkomsten lager worden ingezet dan die van de ons omliggende gemeenten.

Belastingtarief
1. Het tarief bedraagt per persoon per overnachting € 1,50.
2. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid bedraagt het tarief per persoon per nacht overnachting in mobiele kampeeronderkomens, tenten, vouw- en toercaravans, niet zijnde verhuureenheden, op toeristische plaatsen op kampeerterreinen en gebezigd voor recreatief gebruik € 0,75.

Periode van drie kalenderjaren

Voorgesteld wordt om één keer per drie jaar een mogelijke inflatiecorrectie toe te passen, zodat de ondernemers hoogstens één keer in de drie jaar hun informatie omtrent logiesbelasting moeten updaten. Als gemeente doen wij dit om de administratieve handelingen voor de ondernemer te verlichten en meer beheersbaar te maken.

6) Voor uitbaters van campings te werken met een vaststellingsovereenkomst voor een periode van zes kalenderjaren

Als gevolg van vooral de ongewenste bijwerking en privacy-inbreuk bij verblijfhouders bij het bepalen van de forfaitaire rekeneenheden kiezen steeds meer gemeenten voor vaste bedragen per seizoen- of jaarplaats of arrangement van verblijf. Deze vaststellingsovereenkomst is een vorm van differentiëren naar de duur van het mogelijke verblijf op de standplaats. Gemeente Kaag en Braassem kent in totaal zeven locaties die onder de noemer 'camping' vallen. Geadviseerd wordt bij het vaststellen van een Verordening Logiesbelasting een vaststellingsovereenkomst aan te gaan met deze partijen. De vaststellingsovereenkomst behoort tot de uitvoeringsregeling en kan na positief raadsbesluit in september 2024, en na het hoogseizoen voor de recreatieondernemers, worden afgesproken met de betreffende ondernemers. De voorgestelde vaststellingsovereenkomst kent een minimum vaststellingsperiode van vijf jaar. Om tot een werkbare regeling te kunnen komen, wordt voorgesteld om de vaststellingsovereenkomst in perioden van zes jaar te laten verlopen. Op deze wijze sluit de werkwijze aan op de periodieke tariefbepaling van de reguliere logiesbelasting.

7) Belastingverordening vaststellen in december

Voorgesteld wordt om nu een besluit te nemen over de invoering van logiesbelasting en niet in december (bij het vaststellen van de belastingverordeningen), zodat de ondernemers eerder geïnformeerd kunnen worden. In december volgt dan alleen nog de formele vaststelling van de Verordening Logiesbelasting 2025.

Kanttekeningen

- Aangrenzende gemeenten voeren al een of meerdere vormen van logiesbelasting, alleen Teylingen nog niet. Gemeente Nieuwkoop werkt op dit moment aan een raadsvoorstel voor de invoering van logiesbelasting.
- Door de invoering van logiesbelasting stijgen de prijzen per overnachting. Daardoor kan de concurrentiepositie van de aanbieders van overnachtingsmogelijkheden slechter worden. Echter, omdat bijna alle gemeenten in de regio al (een hogere) logiesbelasting heffen zal de impact waarschijnlijk beperkt zijn.
- Bepaalde ondernemers zijn tegen invoering van logiesbelasting. Zij hebben via e-mail/telefoon/persoonlijk gesprek laten weten dat zij tegen de invoering van logiesbelasting zijn. Er is met deze ondernemers gesproken. Op een aantal punten is naar aanleiding van hun argumentatie een aanpassing doorgevoerd, op andere punten blijft er verschil van inzicht.
- Logiesbelasting heffen brengt niet alleen geld op, het kost ook geld. De heffing en inning van logiesbelasting neemt op jaarbasis in samenspraak met Team Belastingen Alphen aan den Rijn naar verwachting structurele kosten met zich mee van € 27.000,- in het tweede jaar en de daaropvolgende jaren (bij ongewijzigd beleid).
- Het kabinet heeft het voornemen om het verlaagde btw-tarief op logies te verhogen van 9% naar 21% met ingang van het jaar 2026. Het huidige lage btw-tarief voor kampeerterreinen blijft behouden en is uitgezonderd van de verhoging naar 21%.

Arbeidsmigranten

In de Richtnota 2025, vastgesteld door de gemeenteraad op 8 juli 2024, is afgesproken om te werken aan inkomsten inschrijving arbeidsmigranten. Door afspraken te maken met huisvesters van arbeidsmigranten worden in andere gemeenten hier successen mee geboekt. Het gaat hierbij om personen die langer dan vier maanden verblijven in Nederland, geregistreerd worden in de gemeentelijke basisadministratie (GBA). Het onderzoek naar logiesbelasting richtte zich op het aanbieden van tijdelijk, veelal voor recreatief gebruik, beschikbare overnachtingslocaties. De arbeidsmigranten zijn hierin niet meegenomen. Naar aanleiding van het besluit bij de Richtnota wil het college graag onderzoeken of de logiesbelasting een bijdrage kan leveren. Het college pakt dit komend jaar graag op in combinatie met de inschrijving GBA, zodat de huisvesters hierbij betrokken kunnen worden. De uitkomsten zullen we verwerken in de Verordening Logiesbelasting in 2025.

Risico's

Het alternatief voor de invoering van logiesbelasting, inclusief de gebudgetteerde inkomsten, is de plannen/investeringen voor de vrijetijdseconomie te blijven voldoen uit de lopende begroting.

Duurzaamheid

Niet van toepassing

Participatie en inspraak

Doel binnen de participatie en inspraak was om samen met de recreatieondernemers de best passende invulling van een verblijfsbelasting in onze gemeente te ontdekken. Gedurende het traject zijn tussen derde kwartaal 2023 en derde kwartaal 2024 meerdere stappen doorlopen. Zo zijn er brieven verstuurd naar de betreffende ondernemers, via e-mail en telefoon is ingegaan op individuele vragen en opmerkingen, ook zijn er keukentafelgesprekken gevoerd om persoonlijke situaties te bespreken en informatie op te halen. Gedurende het traject zijn er periodiek gesprekken gevoerd over de invoering van 'toeristenbelasting' met het E.O.P. en Kaag en Braassem Promotie. Ook is er meermaals gesproken, en afstemming geweest, met een nieuwe belangenvereniging bestaande uit recreatieondernemers die zich in 2024 bij de gemeente meldde. Daarnaast is er, zowel ambtelijk als bestuurlijk, actief contact gezocht met HISWA-RECRO om onderling informatie, dilemma's en zienswijzen te delen. De gemeente heeft in Woubrugge voor alle geïnteresseerde ondernemers een inloopavond gehouden met aanwezigheid van de portefeuillehouder om onzekerheden te bespreken. Verder heeft de voorgenomen invoering lokaal persaadacht gekregen en is het voorgenomen beleid bestuurlijk tijdens sessies rondom de Recreatievisie benoemd, daar deze visie deels bekostigd wordt met de inkomsten vanuit de in te voeren verblijfsbelasting.

Financiële consequenties

Er is vooruitlopend op de invoering van logiesbelasting samen met inwoners, verenigingen en ondernemers een Recreatievisie opgesteld. Deze visie is vervolgens overgenomen en door de gemeenteraad vastgesteld in de Omgevingsvisie. De investeringen zijn zodoende alvast gedaan en structureel gemaakt. Die koppeling is bestuurlijk ook op alle participatieavonden nadrukkelijk gemaakt.

Het doel van de logiesbelasting is om het extra recreatiebudget van € 150.000,- bij CUP 2.0 te dekken. De huidige geprognoseerde inkomsten logiesbelasting wordt geschat op € 190.000,-. Het college acht dit een realistische prognose op basis van dit voorstel. Omdat we geen overzicht hebben van de actuele overnachtingscijfers blijft dit wel een inschatting. In afspraak met de recreatieondernemers worden de inkomsten en uitgaven van logiesbelasting door de gemeente jaarlijks gemonitord en inzichtelijk gemaakt.

Communicatie

Nadat over dit raadsvoorstel een besluit genomen is in de gemeenteraad, zullen alle recreatieve ondernemers die nachtverblijf aanbieden over dit besluit worden geïnformeerd. Mocht tot het invoeren van logiesbelasting worden overgegaan, dan wordt de website van de gemeente Kaag en Braassem uiterlijk in het vierde kwartaal van 2024 aangepast met voorbereidende informatie voor ondernemers en bezoekers. Overige communicatie over de invoering van logiesbelasting wordt gelijkgetrokken met de andere belastingverordeningen van de gemeente Kaag en Braassem. Naast de besluitvorming over de invoering van logiesbelasting zullen de ondernemers ook verder geïnformeerd worden over de werkwijze van het innen van logiesbelasting.

Regio

Voor de totstandkoming van dit raadsvoorstel is voor kennisoverdracht contact gezocht met regiogemeenten die al toeristenbelasting voeren. Ook is gekeken naar de tarifiering van omliggende gemeenten en tarieven binnen de regio. Doordat voorgesteld wordt om in de gemeente Kaag en

Braassem één tarief te voeren van € 1,50 (per persoon per nacht) ondersteund door een afwijkingstarief van € 0,75 (per persoon per nacht) liggen de tarieven in onze gemeente lager dan die van de omliggende gemeenten. De verordening wordt in overleg met de gemeente Alphen aan den Rijn voorbereid en wordt na vaststelling door de gemeenteraad aan de DVO toegevoegd.

Evaluatie

Voorgesteld wordt om gezamenlijk op te blijven trekken met de betrokken recreatieondernemers en daarnaast in 2026 een evaluatie met de (afgevaardigden van de) betrokken ondernemers en organisaties in te plannen om te bekijken in hoeverre de gekozen werkwijze in de praktijk werkbaar is dan wel aanpassing behoeft. Deze wens van een tussentijdse evaluatie kwam ook naar voren tijdens de inloopavond voor recreatieondernemers. Onderstaand tabel geeft globaal het te bewandelen tijdspad aan:

	KWARTAAL 1	KWARTAAL 2	KWARTAAL 3	KWARTAAL 4
2025				
2026	Aangifte 2025		Evaluatie	Afspraken maken '28-'30
2027	Afspraken '28-'30	Tarief '28-'30 bekend		Vaststellen verordening

- De gemeenteraad wordt via een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de uitkomst van deze evaluatie.
- Eventuele aangepaste tarifiering en voorwaarden worden voorgelegd middels een raadsvoorstel voor zomerreces 2027.
- Officiële vaststelling (herziening) Verordening Logiesbelasting in gemeenteraad, december 2027.

Roelofarendsveen, 20-8-2024

Burgemeester en wethouders van Kaag en Braassem,
de gemeentesecretaris,
J.J. Démoed

de burgemeester,
A. Heijstee-Bolt

Bijlagen behorend bij het voorstel

- Achtergrondinformatie raadsvoorstel invoering logiesbelasting Kaag en Braassem
- Notitie toeristenbelasting Legitiem BV